

**DENİZLERDE VE YURT YÜZEYİNDE GÖRÜLEN PATLAYICI
MADDE VE ŞÜPHELİ CİSİMLERE UYGULANACAK
ESASLARA İLİŞKİN KANUN**

(Resmi Gazete ile yayımı: 27.2.2000 Sayı: 23977)

Kanun No
4536

Kabul Tarihi
24.2.2000

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1. – Bu Kanunun amacı; iç sularımızda, kara sularımızda, uluslararası hukuk kuralları uyarınca egemenlik ve denetimimiz altında bulunan deniz alanlarında ve bunları etkileyebilecek bir yerde veya yurt yüzeyinde görülecek yahut ele geçirilecek, patlayıcı madde ve şüpheli cisimlerin incelenmesine ve zararsız hale getirilmesine ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2. – Bu Kanun; iç sularımızda, kara sularımızda, uluslararası hukuk kuralları uyarınca egemenlik ve denetimimiz altında bulunan deniz alanlarında ve bunları etkileyebilecek bir yerde veya yurt yüzeyinde görülecek yahut ele geçirilecek, patlayıcı madde ve her türlü şüpheli cisimlerle, bu faaliyetlere katılacak kamu ve özel kurum ve kuruluşlar ile gerçek ve tüzel kişilere ait görev ve sorumlulukları kapsar.

Tanımlar

MADDE 3. – Bu Kanunda geçen deyimlerden;

a) Patlayıcı madde :Harp maksatları için kullanılan bütün patlayıcıları, silâh sevk sistemlerini, patlayıcı ihtiva eden ordudonatım malzemelerini, nükleer silâhları ve kimyasal maddeleri de içeren; uçak bombaları, harp başlıkları, güdümlü ve balistik füzeler, el bombaları, roketler, ağır silâh mühimmatları, mayınlar, el yapımı patlayıcılar, torpidolar, su bombaları, tahrip kalıpları, payroteknik malzemeler, kesici veya sevkediciler, elektronik patlayıcılar ile benzer şekilde patlama sonucu kişide ölüm veya yaralanma, teçhizat ve binalarda hasara sebep olabilecek her türlü maddeleri,

b) Şüpheli cisim :İçinde patlayıcı madde ihtiva ettiği zannedilen, buldukları çevrede tehdit oluşturan veya ne oldukları bilinmeyen cisimleri,

c) Zararsız hale getirme :Bir patlayıcı madde veya şüpheli cismin oluşturduğu tehdidin ortadan kaldırılmasını,

İKİNCİ BÖLÜM

Denizlerde, Kıyılarda ve Yurt Yüzeyinde Görülen Cisimler

Denizlerde görülen cisimler

MADDE 4. – İç sularımızda, karasularımızda, uluslararası hukuk kuralları uyarınca egemenlik ve denetimimiz altında bulunan deniz alanlarında ve bunları etkileyebilecek bir yerde seyreden gemiler, her çeşit deniz araçları ve hava vasıtaları, gördükleri patlayıcı madde ve diğer şüpheli cisimlerin buldukları mevki ile gidiş yönlerini, renk, şekil, ebat, adet ve buna benzer diğer tanıtıcı bilgileri, haberleşme araçlarıyla mümkün ise derhal, olmadığı takdirde ilk varacakları yerden en yakın Deniz Kuvvetleri Komutanlığı veya Sahil Güvenlik Komutanlığına bağlı deniz birliğine veya diğer askerî birliklere; askerî birlik yoksa Denizcilik Müsteşarlığı bölge müdürlükleri veya liman başkanlıklarına; bölge müdürlükleri veya liman başkanlıkları da yoksa, mülkî makamlara bildirirler.

Patlayıcı madde ve şüpheli cisimlerin mevki, muhtemel sürüklenme ve gidiş yönleri ile ilgili bildirim alan makamlar; durumu derhal denizcilere, yakındaki deniz birliklerine, Seyir Hidrografi ve Oşinografi Dairesi Başkanlığına duyururlar. Bu cisimlerle ilgili olarak alınacak güvenlik tedbirleri, askerî makamlarca saptanarak derhal uygulanır.

Kıyılarımızda görülen cisimler

MADDE 5. – Kıyılarımızda görülen veya bulunan patlayıcı maddeleri, şüpheli cisimleri, gören veya bulan kişiler tarafından, bizzat ya da en uygun haberleşme vasıtası ile en yakın askerî birliğe; yakında askerî birlik yoksa, mülkî makamlara haber verilir. Bildirim, askerî birlik dışındaki makamlara yapılmış ise durum, bu makam tarafından derhal en yakın askerî birliğe duyurulur. Bildirilen patlayıcı madde ve şüpheli cisimler, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı yetkili ekiplerince incelenir, zararsız hale getirilir.

Yurt yüzeyinde görülen cisimler

MADDE 6. – Yurt yüzeyinde görülen veya bulunan patlayıcı maddeleri, şüpheli cisimleri gören veya bulan kişiler tarafından, bizzat ya da en uygun haberleşme vasıtası ile en yakın mülkî makama haber verilir. Bildirilen patlayıcı madde ve şüpheli cisimler, İçişleri Bakanlığı yetkili ekiplerince incelenir ve zararsız hale getirilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Müdahale, Teknik Yardım ve Bilgi

Verme

Müdahale

MADDE 7. – Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlıklarına ait tesislerde veya sorumluluğundaki arazi ve atış sahalarında bulunan her türlü patlayıcı madde ve şüpheli cisimlere, ilgili kuvvet komutanlığı yetkili ekiplerince gerekli müdahale yapılır.

Jandarma Genel Komutanlığına ait tesislerde veya sorumluluğundaki arazi, bölge ve atış sahalarında bulunan her türlü patlayıcı madde ve şüpheli cisimlere, Jandarma Genel Komutanlığının yetkili ekiplerince gerekli müdahale yapılır.

Emniyet Genel Müdürlüğüne ait tesislerde veya sorumluluğundaki arazi, bölge ve atış sahalarında bulunan her türlü patlayıcı madde ve şüpheli cisimlere, Emniyet Genel Müdürlüğünün yetkili ekiplerince gerekli müdahale yapılır.

Patlayıcı madde ve şüpheli cisimlerin yetkili birimlerce müdahale edilinceye kadar geçen süre içinde buldukları şekliyle korunması için gerekli çevre güvenlik tedbirleri, ilk bilgiyi alan askerî ve mülkî makamlarca alınır.

Teknik yardım

MADDE 8. – Patlayıcı madde ve şüpheli cisimlere yapılacak her türlü müdahale ve tesirsiz hale getirme faaliyeti sırasında ihtiyaç duyulduğu takdirde kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve diğer kamu kurum ve kuruluşları arasında araç, gereç, doküman, personel ve teknik bilgi konularında işbirliği yapılır.

Bilgi verme

MADDE 9. – Patlayıcı madde ve şüpheli cisimlerden teknik istihbarat elde etmek ve gereken karşı tedbirleri alabilmek amacıyla, güvenlik güçleri ekiplerince yerleşim bölgelerinde veya yerleşim bölgeleri dışında bulunup zararsız hale getirilen, istihbarat ve örnek teşkil etme niteliği olan cisimler hakkında, en kısa zamanda Genelkurmay Başkanlığına bilgi verilir.

Güvenlik güçlerince ele geçirilen el yapısı bombalar veya patlayıcı maddeler ile bomba niteliğinde olmayan fabrikasyon patlayıcı maddelerden alınan örnekler ve teknik bilgiler; incelenmek, olayda kullanılanlar ile mukayese edilmek ve değerlendirilmek üzere ayrıca Emniyet Genel Müdürlüğüne de gönderilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Tedarik

Araç, gereç ve personel tedariki

MADDE 10. – Patlayıcı madde ve şüpheli cisimlerin tespiti, nakli, incelenmesi, muhafazası veya zararsız hale getirilmesi için gerekli araç, gereç, personel ile bunların ihtiyacı ve giderlerinin sağlanmasından askerî ve mülkî makamlar sorumludur.

Gerçek ve tüzel kişilere ait araç ve gereçlerden faydalanma

MADDE 11. – Askerî veya mülkî makamlara ait herhangi bir sebepten dolayı araç ve gereç bulunamadığı takdirde, mahallin en büyük mülkî idare amirince, gerçek ve tüzel kişilere ait araç ve gereçlerden faydalanılır. Bu kişilerden hizmeti kabul edenlere, kira bedelleri veya günlük ücretleri, mahallî rayice göre pazarlıkla saptanarak en geç doksan gün içinde ödeme yapılır.

Bu koşullarda hizmete istekli çıkmadığı takdirde, mahallin en büyük mülkî idare amirliğince gerekli araçlara el konularak, görevli personele teslim edilir. El konulan bu araçların sahiplerinin kira bedelleri veya günlük ücretleri, mahallî rayice göre pazarlıkla veya aşağıdaki fıkraya göre oluşturulacak kurul tarafından saptanacak bedel üzerinden hak sahiplerine en geç doksan gün içinde ödenir.

Hizmet sırasında hasara veya kayba uğrayacak araç ve gereçler için verilecek tazminat, görevi veren mülkî makamlarca otuz gün içinde kurulacak bir kurul tarafından mahallî rayice göre saptanarak, en geç doksan gün içinde ödenir. Bu kurul; mahallin en büyük mal memuru veya görevlendireceği yetkili ile il trafik komisyonu ve ticaret odasını temsilen birer yetkiliden oluşur.

Ödenecek miktarı yeterli bulmayan araç ve gereç sahiplerinin yargı yoluna başvurma hakları saklıdır.

Bu maksatla gerektiğinde ilgili kamu kuruluşlarından bilirkişi yardımı istenebilir.

BEŐİNCİ BÖLÜM

Mali Hükümler

Görev sebebiyle yaralanma, sakatlanma, vefat etme

MADDE 12. – Yetkili makamlarca görevlendirildikleri resmen belgelenmek şartıyla patlayıcı madde ve şüpheli cisimlerin tespiti, nakli, incelenmesi, muhafazası veya zararsız hale getirilmesi görevleri sırasında yaralanan veya sakat kalan kamu görevlileri ve kamu görevlisi olmayan kişiler ile vefat edenlerin kanunî mirasçılarına, 3.11.1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdî Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Bu kişilerin diğer kanunlarda belirtilen hakları saklıdır.

Bu görevlerin ifası sebebiyle yaralanan, sakatlanan veya sağlığı tehlikeye girenlerin yurt içinde, gerekiyorsa yurt dışında tedavileri ilgili kurumlarınca yaptırılır.

Ödüllendirme

MADDE 13. – Patlayıcı madde ve şüpheli cisimleri gören ve bulan kişiler, bunların yerini tam olarak tespit edip gerekli ikaz edici işaretlemeleri yaparak, ilgili makamlara haber verdiklerinde, kendilerine, ele geçen cismin teknik istihbarat yönünden yurt savunmasına sağlayacağı faydaya göre, 14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda belirtilen en yüksek Devlet memuru aylığı (ek gösterge dahil) brüt tutarını geçmemek kaydıyla, Genelkurmay Başkanlığının teklifi üzerine Millî Savunma Bakanlığı bütçesinden ödül verilir.

Giderler

MADDE 14. – Patlayıcı madde ve şüpheli cisimlerin tespiti, muhafazası, nakli, imha edilmesi, zararsız hale getirilmesi veya incelenmesi için bu Kanun uyarınca yapılacak her çeşit giderler, verilecek ücret, yolluk ve tazminatlar, Millî Savunma ve İçişleri Bakanlıkları bütçelerinden ödenir.

ALTINCI BÖLÜM

Cezalar

MADDE 15. – Patlayıcı maddeler ile şüpheli cisimlerin incelenmesi veya zararsız hale getirilmesi amacıyla kullanılmasına ihtiyaç duyulan gerçek ve tüzel kişilere ait araç ve gereçleri, kabule değer bir sebep bulunmaksızın vermektен çekinenlere, müdahaleyi gerçekleştiren askerî birliğin komutanının veya İçişleri Bakanlığına bağlı yetkili ekip amirinin teklifi üzerine, mahallin en büyük mülkî idare amirleri tarafından, her yıl bütçe kanununda gösterilen memur maaş katsayısının 5 000 rakamı ile çarpılmasından elde edilecek tutar kadar para cezası verilir.

Kamu kurum ve kuruluşları kendilerine ait araç ve gereçleri talep halinde ilgililere vermekle yükümlüdürler. Bu yükümlülüğünü yerine getirmeyen kamu görevlisine, fiil başka bir suç oluştursa bile, müdahaleyi gerçekleştiren askerî birliğin komutanının veya İçişleri Bakanlığına bağlı yetkili ekip amirinin teklifi üzerine, mahallin en büyük mülki idare amirinin kararıyla, her yıl bütçe kanununda gösterilen memur maaş katsayısının 5 000 rakamı ile çarpılmasından elde edilecek tutar kadar para cezası verilir.

Bu Kanun kapsamına giren patlayıcı madde ve şüpheli cisimleri gördükleri halde ilgili makamlara haber vermeyenlere, mahallin en büyük mülki idare amirinin kararıyla, her yıl bütçe kanununda gösterilen memur maaş katsayısının 5 000 rakamı ile çarpılmasından elde edilecek tutar kadar para cezası verilir.

Verilen kararlar, ilgililere 11.2.1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı, tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde yetkili mahkemeye itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinden inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. Bu Kanuna göre verilen idarî para cezaları, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Yürürlükten kaldırılan hüküm

MADDE 16. – 17.5.1948 tarihli ve 5202 sayılı Deniz ve Kıyılarında Görülecek Başiboş Mayın, Patlayıcı Madde ve Şüpheli Cisimlerin Yok edilmesi Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

Yönetmelik

MADDE 17. – Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin esas ve usuller, İçişleri Bakanlığı ile Denizcilik Müsteşarlığının görüşleri alınarak Millî Savunma Bakanlığınca, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde çıkartılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 18. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 19. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
5	26	6
10	49	4
27	61	52: 60
27	62	152: 159

I- Gerekçeli 137 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 61 inci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II- Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tali İşleri, Plan ve Bütçe, Esas Milli Savunma Komisyonları görüşmüştür.

III- Esas No. : 1/433